

NASZA

EURO

PROW

3/2025

ISSN 2083-4063

INCJA

Fot. P. Mańczak, zdjęcie wykonane w miejscowości Mutowo (gm. Szamotuły)

ROZMOWA
Z MINISTREM

NABORY
WNIOSKÓW

PRZEMĘCKIE
SZPARAGI

PROMOCJA
PSZCZELARSTWA

DOŻYNKI

KĄCIK
KULINARNY

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Wspólna Polityka Rolna przynosi korzyści	4-6
Nowe fundusze na rozwój wsi	7
Przemęt – szparagowa stolica Polski	8-9
Wielkopolska troszczy się o pszczoły i pszczelarzy	10-11
W podziękowaniu za trud rolnika	12-13
Kącik kulinarny	14
Kącik fotograficzny	15

Krzysztof Grabowski
Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

Lato kojarzy nam się z wypoczynkiem i urlopem, ale dla rolników to czas wytężonej pracy, z której efektów korzystamy każdego dnia. Drugi rok z rzędu Samorząd Województwa Wielkopolskiego włącza się w organizację imprez dożynkowych, odbywających się w różnych częściach regionu.

W tym roku przy wsparciu finansowym środków z budżetu województwa oraz pod patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego odbyły się uroczystości w powiatach gostyńskim, śremskim, czarnkowsko-trzcianeckim, kępińskim i konińskim.

Letnia aura sprzyja realizacji wielu wydarzeń promujących polską wieś, dziedzictwo kulturowe i kulinarne, które przyczyniają się nie tylko do integracji mieszkańców, ale również do edukacji i popularyzacji wiedzy na tematy związane z rozwojem obszarów wiejskich. We współpracy z Gminą Przemęt, samorząd naszego województwa zorganizował w połowie czerwca imprezę poświęconą promocji szparagów, ich upraw,

przetwórstwa i kulinarnych zastosowań. Tego dnia Przemęt został również ogłoszony Szparagową Stolicą Polski. W sierpniu na terenie Rezerwatu Archeologicznego Kalisz-Zawodzie odbyła się piąta już edycja Wielkopolskiego Dnia Pszczół, wydarzenia zwiększającego świadomość mieszkańców naszego regionu, jak ważną rolę w ekosystemie odgrywają te pożyteczne owady.

Trzecie tegoroczne wydanie biuletynu „Nasza euroPROWin-cja” rozpoczynamy jednak wywiadem z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefanem Krajewskim, z którym miałem przyjemność spotkać się w sierpniu i omówić perspektywy współpracy służące realizacji zadań w województwie wielkopolskim. Zachęcam również do zapoznania się z informacjami na temat zrealizowanych i planowanych naborów wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Życzę Państwu przyjemnej lektury.

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Tekst i opracowanie:

Jednostka Wsparcia Sieci KSOW+
w województwie wielkopolskim
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00
e-mail: ksow@umww.pl
<https://wielkopolskie.ksow.pl/>, <https://dprow.umww.pl>

Opracowanie graficzne:

EGD Design
Andrzej Tokarski
grafikadlafirm.pl

Druk:

ZAPOL Sobczyk
Spółka Komandytowa

Wspólna Polityka Rolna przynosi korzyści

Na łamach biuletynu „Nasza euroPROWincja” rozmawiamy z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefanem Krajewskim na temat roli Funduszy Europejskich i wdrażanych programów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w naszym kraju oraz w województwie wielkopolskim.

Panie Ministrze, zakończyliśmy wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, najdłuższego programu pomocowego ukierunkowanego na wsparcie wsi i jej mieszkańców. Jak ocenia Pan efekty dofinansowanych przedsięwzięć w Polsce? Jakie są Pana zdaniem najważniejsze korzyści dla naszego kraju związane z wdrażaniem PROW?

Dzięki PROW polska wieś zmieniała się na lepsze. Fundusze unijne umożliwiły realizację wielu inwestycji, które poprawiły

jakość życia mieszkańców i zwiększyły konkurencyjność gospodarstw. Do tej pory PROW pozwolił m.in. na: modernizację 46 tys. gospodarstw rolnych, wsparcie ok. 26 tys. młodych rolników, pomoc dla ponad 70 tys. małych gospodarstw, utworzenie ponad 37 tys. miejsc pracy (w tym 15,7 tys. w ramach Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej oraz 21,4 tys. dzięki inicjatywie LEADER). Ważne efekty dotyczą infrastruktury, w tym modernizacji 3,8 tys. km dróg oraz budowy 331 km nowych dróg, budowy ponad 20,8 tys. przydomowych oczyszczalni, 297 komunalnych oczyszczalni ścieków oraz 498 stacji uzdatniania wody, budowy lub przebudowy ponad 200 targowisk oraz scalenie 48,3 tys. ha gruntów.

To są wymierne efekty, które na trwałe zmieniły obraz polskiej wsi i przyczyniły się do jej zrównoważonego rozwoju. Ostateczne podsumowanie będzie możliwe po zakończeniu Programu w 2025 roku, ale już dziś można powiedzieć, że PROW 2014–2020 w znaczący sposób wsparł zarówno rolników, jak i społeczności lokalne. Przyczynił się także do ochrony klimatu oraz wzmocnił odporność rolnictwa na zmiany klimatu.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 znajduje się obecnie na końcowym etapie wdrażania. Płatności dla beneficjentów mogą być realizowane do końca 2025 roku. Budżet Programu wynosi ok. 18,2 mld euro środków publicznych, z czego 11,9 mld euro pochodzi z funduszy unijnych. Do dziś zrealizowano ponad 90% płatności, a do pełnego wykorzystania pozostaje ok. 1,1 mld euro, które zostanie wypłacone do końca 2025 roku. Ministerstwo podejmuje działania organizacyjne, legislacyjne i programowe, aby zapewnić elastyczność procesu oraz pełne wykorzystanie dostępnych środków.

Jaki jest Pana zdaniem najbardziej skuteczny model dystrybucji środków UE dla obszarów wiejskich? Czy jest Pan zwolennikiem decentralizacji w tym zakresie i uważa, że samorządy województw dobrze wywiązały się z roli instytucji wdrażających część działań w ramach PROW 2014–2020?

Dotychczasowy model dystrybucji środków sprawdził się dobrze i powinien być kontynuowany. Skuteczny system powinien być zawsze dostosowany do charakteru potrzeb, które mają być realizowane przy pomocy funduszy unijnych. Nie chodzi jedynie o regionalizację wsparcia, ale o właściwe

przypisanie zadań tym instytucjom, które najlepiej potrafią je zrealizować. Model ten powinien zakładać równowagę. Administracja centralna pełni rolę koordynatora i gwaranta spójności działań, natomiast samorządy województw oraz ARiMR odpowiadają za praktyczne wdrażanie poszczególnych instrumentów, także z uwzględnieniem specyfiki danego regionu. Takie rozwiązanie, zastosowane w PROW 2014–2020, okazało się skuteczne, ponieważ łączyło doświadczenie i potencjał agencji płatniczej z wiedzą i kompetencjami regionów, które najlepiej znają lokalne potrzeby mieszkańców wsi.

Ocena ex ante programu potwierdziła, że w instytucjach wdrażających zgromadzona została cenna wiedza instytucjonalna, a kadry zatrudnione w samorządach wojewódzkich posiadają przygotowanie teoretyczne i praktyczne potrzebne do planowania oraz skutecznego wdrażania niektórych instrumentów WPR. Generalnie wskazany zakres odpowiedzialności samorządów należy ocenić pozytywnie – pozwala on korzystać z dotychczasowych doświadczeń i sprzyja efektywności, zwłaszcza przy wdrażaniu RLKS w formule wielofundusowej. Regiony posiadają wysokie kompetencje w realizacji interwencji dotyczących infrastruktury na obszarach wiejskich, a powierzenie tych działań urzędom marszałkowskim zwiększa ich synergiczność względem wsparcia z polityki spójności.

Zarówno Samorząd Województwa Wielkopolskiego, jak i inne województwa, ogłosiły już pierwsze nabory wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Jakie są najważniejsze zmiany dla beneficjentów funduszy unijnych z obszarów wiejskich w stosunku do poprzedniego okresu programowania? Jakie interwencje wdrażane przy udziale samorządów województw uważa Pan za szczególnie istotne?

Najważniejszą zmianą w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 w stosunku do PROW 2014–2020 jest jego zintegrowany charakter, czyli ujęcie w jednym dokumencie płatności bezpośrednich oraz działań rozwojowych dla obszarów wiejskich. Nowy okres programowania kładzie silniejszy nacisk na kwestie środowiskowe i klimatyczne. W tym kontekście szczególne znaczenie mają ekoschematy, które premiuja rolników podejmujących działania proekologiczne, m.in. w zakresie rolnictwa węglowego, ochrony gleby czy dobrostanu zwierząt. Znacząco zwiększono możliwości wsparcia na rzecz rozwoju funkcji pozarolniczych, w tym wsparcie dla agroturystyki, zagród edukacyjnych czy gospodarstw opiekuńczych. Rozbudowano także komponent dotyczący cyfryzacji i innowacji, czego przykładem jest zaprogramowanie wsparcia na rzecz inteligentnych wsi (smart villages). Wsparcie dla młodych rolników oraz małych gospodarstw zostało wzmocnione, aby ułatwić im rozwój i zwiększyć konkurencyjność. Jeżeli chodzi o interwencje wdrażane przez samorządy województw, szczególnie istotne są:

- I.10.8 Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym – wspierające kompleksowe projekty scaleniowe. Jest to instrument stanowiący kontynuację wsparcia oferowanego w PROW 2014–2020.
- I.10.10 Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – obejmujące budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (obszar A) oraz inicjatywy w zakresie rozwoju miejscowości wiejskich poprzez poprawę jakości życia mieszkańców i warunków prowadzenia działalności gospodarczej (obszar B – Inteligentna wieś).

Dzięki tym rozwiązaniom PS WPR 2023–2027 nie tylko kontynuuje dotychczasowe wsparcie, ale także odpowiada na nowe wyzwania – związane z ochroną środowiska, zmianami klimatycznymi, cyfryzacją oraz włączeniem społecznym na wsi.

Jednym z ważnych instrumentów wsparcia terenów wiejskich jest realizowane od wielu lat podejście LEADER, które zakłada oddolny proces decydowania o kierunkach rozwoju społeczności wiejskich. Jak ocenia Pan jego skuteczność?

Inicjatywa LEADER, wprowadzona przez Komisję Europejską w 1991 roku, polega na angażowaniu lokalnych społeczności w diagnozowanie problemów i opracowywanie rozwiązań odpowiadających ich potrzebom. W Polsce została ona w pełni wdrożona w PROW 2007–2013 i kontynuowana w PROW 2014–2020. LEADER przyniósł wymierne efekty: powstały tysiące nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy, obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, inkubatory przetwórstwa lokalnego, a także liczne projekty aktywizujące mieszkańców. Jest to więc kompleksowy instrument o ogromnym potencjale społecznym.

W PS WPR 2023–2027 inicjatywa jest kontynuowana z rozszerzonym katalogiem beneficjentów, obejmującym m.in. rolników realizujących przedsięwzięcia w zakresie agroturystyki czy zagród edukacyjnych. Celem pozostaje aktywizacja mieszkańców, rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, poprawa dostępu do usług i wzmocnienie świadomości obywatelskiej. Polska przeznaczyła na LEADER ok. 8% budżetu II filaru WPR – jest to więcej niż wymagały przepisy UE, co świadczy o znaczeniu, jakie nadajemy temu instrumentowi.

Dziesięć spośród szesnastu polskich województw zdecydowało się w obecnej perspektywie budżetowej na realizację instrumentu LEADER w formule wielofundusowej. W województwie wielkopolskim zaangażowane zostały aż trzy fundusze. Czy jest to dobry kierunek z perspektywy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi? Czy uważa Pan, że w przypadku finansowania strategii rozwoju lokalnego z wielu funduszy może nastąpić efekt synergii, czy jednak model jednofunduszowy, gdzie środki pochodzą wyłącznie z funduszu rolnego, jest w Pana ocenie bardziej skuteczny?

ROZMOWA O WPR

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) umożliwia finansowanie strategii z więcej niż jednego funduszu – EFRROW, EFRR i EFS+. Dzięki temu lokalne grupy działania zyskują większe możliwości realizacji różnorodnych przedsięwzięć. W obecnej perspektywie, aż dziesięć województw wdraża podejście wielofunduszowe, podczas gdy w PROW 2014–2020 były to jedynie dwa regiony.

Wielofunduszowość daje szansę na efekt wykorzystania synergii, łączenia środków i poszerzenia zakresu wsparcia. Z perspektywy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest to kierunek korzystny, ponieważ zapewnia dodatkowe środki dla obszarów wiejskich i oddaje decyzje w ręce lokalnych społeczności, które najlepiej znają swoje potrzeby.

W dzisiejszych, niespokojnych czasach można spotkać się z opiniami, że Polska i polskie rolnictwo więcej tracą niż zyskują na członkostwie we Wspólnocie Europejskiej. Jak przekonałby Pan osoby nastawione sceptycznie do Unii Europejskiej i idei Wspólnej Polityki Rolnej? Jakiego Pana zdaniem są najskuteczniejsze formy utrwalania w świadomości Polaków pozytywnego wizerunku Funduszy Europejskich?

Polska od 2004 roku jest jednym z największych beneficjentów Funduszy Europejskich, szczególnie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Rolnicy korzystają z dopłat bezpośrednich, wsparcia inwestycyjnego, funduszy na modernizację, ochronę środowiska czy rozwój obszarów wiejskich. WPR w sposób skuteczny wspiera wymianę pokoleniową, dzięki czemu polskie rolnictwo może pochwalić się bardzo korzystną strukturą wiekową osób zarządzających gospodarstwami. Członkostwo w UE zapewnia także dostęp do wspólnego rynku liczącego ponad 440 mln konsumentów, co przekłada się na dynamiczny rozwój eksportu. Polska jest dziś jednym z liderów w sprzedaży żywności w UE, a nasze produkty trafiają do tysięcy odbiorców w Europie i poza nią. Nie ograniczamy zatem dyskusji na temat osiągnięć WPR do bezpośrednich transferów finansowych. Dostęp do otwartego rynku europejskiego stanowi ogromną szansę, którą polskie rolnictwo i sektor rolno – spożywczy skutecznie wykorzystują.

Członkostwo oznacza również wspólne standardy jakości i bezpieczeństwa żywności, ochronę produktów regionalnych oraz możliwość korzystania ze wsparcia na rozwój infrastruktury i inicjatyw lokalnych. Z Funduszy Europejskich powstały drogi, wodociągi, kanalizacje, świetlice i targowiska, które realnie poprawiły życie mieszkańców wsi.

Aby przekonać sceptyków, trzeba mówić językiem konkretności, pokazywać gospodarstwa, gminy i przedsiębiorstwa, które dzięki środkom unijnym rozwinęły się i stały bardziej konkuren-

cyjne. Skuteczne są również działania edukacyjne, kampanie informacyjne, wydarzenia lokalne i media społecznościowe, które w przystępny sposób prezentują efekty polityki unijnej. Osiągnięcia oraz sukcesy jakie wypracowało polskie rolnictwo warto odnosić do stanu rozwoju rolnictwa przed wejściem Polski do UE. Tylko wówczas będziemy w stanie obiektywnie dostrzec pozytywne przemiany. Wspólna Polityka Rolna i Fundusze Europejskie to nie teoria, lecz praktyczne narzędzia, które od lat przynoszą Polsce i jej obywatelom wymierne korzyści.

Województwo wielkopolskie to jeden z największych i najbardziej rolniczo rozwiniętych regionów w naszym kraju. Samorząd województwa podejmuje szereg starań, aby promować obszary wiejskie, podnosić prestiż zawodu rolnika i podkreślać, że dobrze prosperująca i aktywna wieś pozwala na zrównoważony rozwój i dobrobyt również w ośrodkach miejskich. W 2026 roku obchodzić będziemy jubileuszową 25. edycję konkursu Wielkopolski Rolnik Roku. Co roku Poznań jest gospodarzem targów Smaki Regionów, w których uczestniczą nie tylko wystawcy z Polski. W maju 2025 roku odbył się w tym mieście trzydniowy Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi. Jak postrzega Pan aktywność Wielkopolski w sferze realizacji polityki rozwoju obszarów wiejskich? Jakiego Pana perspektywy współpracy naszego regionu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi?

Województwo wielkopolskie jako lider w produkcji rolniczej w Polsce, wyróżnia się również w kwestii realizacji polityki rozwoju obszarów wiejskich. Macie Państwo bogatą tradycję, wysoką kulturę rolną, a do tego potencjał innowacyjny, z którego nie boicie się korzystać. Słyniecie z nowoczesnych rozwiązań. Z uznaniem obserwuję też zaangażowanie samorządu województwa wielkopolskiego w promocję obszarów wiejskich, w tym takie inicjatywy jak konkurs Wielkopolski Rolnik Roku, który podnosi prestiż zawodu rolnika, inspirowanie i motywuje do rozwijania gospodarstw. Szczególnie cenne są organizowane tu wydarzenia o zasięgu krajowym i międzynarodowym, jak targi Smaki Regionów czy Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi. Trudno o lepszy sposób integracji środowisk wiejskich i wymiany dobrych praktyk. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi postrzega aktywność Wielkopolski jako przykład skutecznej i odpowiedzialnej realizacji celów Wspólnej Polityki Rolnej oraz Krajowego Planu Strategicznego. Działania regionu są spójne z założeniami polityki zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a ich efekty pozytywnie wpływają nie tylko na lokalną społeczność, ale także na rozwój rolnictwa w skali całego kraju. Jubileuszowy konkurs Wielkopolski Rolnik Roku w 2026 roku z pewnością będzie doskonałą okazją do uhonorowania dorobku wielkopolskiej wsi i do podkreślenia roli, jaką pełni ona w gospodarce, ale też tożsamości naszego kraju.

Nowe fundusze na rozwój wsi

Samorząd Województwa Wielkopolskiego ogłasza nabory wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Po zrealizowanym w czerwcu 2025 roku naborze dotyczącym scalania gruntów adresowanym do starostw powiatowych, w drugiej połowie września o fundusze na przydomowe oczyszczalnie ścieków mogą ubiegać się gminy i związki międzygminne. Do końca roku ogłoszonych zostanie również kilka naborów dla lokalnych grup działania w zakresie projektów grantowych.

Fot. A. Kapuściński.

Przydomowe oczyszczalnie ścieków to ekologiczne rozwiązanie, które umożliwia odprowadzanie nieczystości z gospodarstw domowych na obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest niemożliwa lub nieopłacalna. Zdjęcie wykonane w gminie Koźminek, przedstawia efekt inwestycji dofinansowanej z PROW 2007-2013.

Od dwóch lat Samorząd Województwa Wielkopolskiego realizuje zadania związane z wdrażaniem Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Jest to dokument, w oparciu o który dystrybuowane są środki z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w obecnej perspektywie finansowej. Stanowi kontynuację Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na początku 2024 roku zakontraktowane zostały fundusze na wsparcie inicjatyw dystrybuowanych przy udziale lokalnych grup działania. Bliższe 2/3 spośród 128,5 mln euro przeznaczonych na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność pochodzi z funduszu rolnego w ramach PS WPR 2023-2027. W ubiegłym roku LGD podpisały umowy z samorządem województwa w zakresie Zarządzania LSR. Mowa o cyklicznie przyznawanych środkach finansowych przeznaczonych na utrzymanie biur LGD i zapewnienie sprawnej obsługi naborów dla potencjalnych beneficjentów. W 2025 roku zakończył się nabór dotyczący scalania gruntów. O dofinansowanie projektu zakładającego scalenie gruntów w miejscowości Boruszyn w gminie Połajewo zawnioskował Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, który jeszcze w tym roku podpisze umowę na realizację tego zadania. Pomoc na ten cel wyniesie ponad 11 milionów złotych, uwzględniając wkład krajowy.

Od 15 września gminy i związki międzygminne mogą ubiegać się o wsparcie finansowe na inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków, realizowane w miejscowościach liczących do 5 tys. mieszkańców. Pula funduszy na ten cel dla beneficjentów w województwie wielkopolskim, uwzględniając zarówno wsparcie z EFRROW, jak i wkład krajowy, wynosi łącznie 62,4 miliony złotych. Warto przy tym podkreślić, że poziom kwalifikowalności kosztów, czyli kosztów podlegających późniejszej refundacji, określony został w postaci przedziału od 30% do 75%. Limit pomocy przypadający na jedną gminę to 1,5 miliona złotych. Chcąc ubiegać się o taką właśnie kwotę, wartość projektu musi mieścić się w granicach od 2 do 5 milionów złotych. W praktyce pomoc przyznawana będzie zatem inwestycjom, których całkowity koszt nie przekroczy 5 milionów złotych.

W ostatnim kwartale 2025 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego zaplanował ogłoszenie naborów wniosków w zakresie realizacji projektów grantowych przez lokalne grupy działania. 25 spośród 30 wielkopolskich LGD przewidziało w swoich strategiach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność możliwość realizacji takich projektów. Granty przyznawane będą na konkretne zadania określone w strategiach.

Przemęt – szparagowa stolica Polski

15 czerwca 2025 r. odbyła się uroczystość dofinansowana ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, podczas której Gmina Przemęt położona w zachodniej części województwa wielkopolskiego została oficjalnie ogłoszona szparagową stolicą Polski. Wydarzeniu towarzyszyły konkurs dla kół gospodyń wiejskich, pokaz kulinarny Mateusza Gesslera oraz degustacje potraw na bazie szparagów. Impreza transmitowana była na żywo w mediach regionalnych.

Fot. B. Maciolek

15 czerwca 2025 r. Gmina Przemęt została ogłoszona Szparagową Stolicą Polski. Odśłonięcia pamiątkowej informacji upamiętniającej to wydarzenie dokonali prezes zarządu Polskiego Związku Producentów Szparaga Marian Jakobsze oraz światowej sławy specjalista w dziedzinie biologii i uprawy szparaga prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich umożliwia wsparcie partnerów sieci w zakresie realizacji przedsięwzięć o charakterze nieinwestycyjnym. Mowa o konferencjach, szkoleniach, warsztatach, konkursach, ale również imprezach plenerowych, które przyczyniają się do rozwoju społeczności wiejskich i zwiększenia ich wiedzy na temat spraw istotnie wpływających na komfort i jakość życia na wsi. Działania te pobudzają aktywność społeczną, integrują mieszkańców, ale również mogą być impulsem do podejmowania działalności gospodarczej. W połowie czerwca Samorząd Województwa Wielkopolskiego, realizując Plan Operacyjny KSOW na lata 2024-2025, włączył się w organizację imprezy, podczas której promowane było dziedzictwo kulinarne regionu.

Na Stadionie Klonowym w Mochach w gminie Przemęt (powiat wolsztyński) odbyło się Święto Szparaga, podczas którego gmina została uhonorowana tytułem Szparagowej Stolicy Polski.

Jesteśmy dumni z naszych producentów szparagów, którzy wkładają w swoją pracę ogrom wysiłku po to, aby uprawa była jak najbardziej efektywna. W gminie Przemęt dominują gleby V i VI klasy, które nie są urodzajne, ale stwarzają dobre warunki właśnie do uprawy szparagów. Z tego względu powierzchnia upraw szparagów obejmuje ponad 420 ha. Około 18 procent całej produkcji krajowej pochodzi z terenu gminy Przemęt – podkreśla wójt gminy Przemęt Janusz Frąckowiak.

Atrakcji podczas uroczystości, przede wszystkim tych kulinarnych, nie mogło zabraknąć. Wydarzeniu towarzyszył pokaz umiejętności znanego kucharza Mateusza Gesslera, który zaprezentował Wielkopolanom wykonanie risotto ze szparagami oraz przytoczył wiele ciekawych anegdot i wskazówek ze świata kuchni. Rozstrzygnięto też konkurs zorganizowany przez Gminne Centrum Kultury i Bibliotekę w Przemęcie we współpracy z Samorządem Województwa Wielkopolskiego

Fot. B. Maciolek.

15 czerwca 2025 r. Gmina Przemęt została ogłoszona Szparagową Stolicą Polski. Na zdjęciu od lewej: wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski, wójt gminy Przemęt Janusz Frąckowiak oraz prezes Polskiego Związku Producentów Szparaga Marian Jakobsze.

pt. „Szparagowa doskonałość”. Pierwsze miejsce przypadło w udziale KGW Wijewo (powiat leszczyński), drugie uzyskało KGW Rudka-Gwiazdeczki z gminy Pniewy (powiat szamotulski), a trzecie KGW Pokrzywka-Pokrzywnica z gminy Dolsk (powiat średzki). Ufundowano też pięć wyróżnień.

- *Samorząd Województwa Wielkopolskiego poprzez szereg konkursów podkreśla aktywność kół gospodyń wiejskich. Święto*

Szparaga w Przemęcie nie po raz pierwszy współfinansowane jest ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich i budżetu województwa. Impreza w Mochach to doskonała okazja do tego, aby zwiększyć świadomość mieszkańców Wielkopolski, że gmina Przemęt jest prawdziwym zagłębiem szparagowym w skali Polski. To też możliwość do podkreślenia korzyści płynących z konsumpcji tego zdrowego warzywa – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Nikt tego dnia z Moch nie wrócił głodny. Na każdym kroku była okazja do spróbowania wyśmienitych potraw ze szparagiem w roli głównej.

Impreza była szeroko relacjonowana w mediach lokalnych i regionalnych. Samorząd Województwa Wielkopolskiego zapewnił promocję wydarzenia w formie transmisji na żywo na antenach TVP 3 Poznań oraz Radia Poznań. Użytkownicy Facebooka mogli na bieżąco śledzić szparagowe święto na profilu Telewizji Leszno.

- *Dawniej szparagi przeznaczone były głównie na eksport. Obecnie zapotrzebowanie klientów w Polsce jest tak ogromne, że całość produkcji skierowana jest na rynek krajowy, co nas bardzo cieszy. Walory zdrowotne szparagów wynikają m.in. z ekologicznych metod ich uprawy. Hodowlę szparagów od innych warzyw odróżnia to, że środki ochrony roślin stosuje się po zbiorach a nie przed – powiedział w wywiadzie dla Radia Poznań Marian Jakobsze – prezes zarządu Polskiego Związku Producentów Szparaga.*

Fot. B. Maciolek.

Ważną i atrakcyjną częścią uroczystości w Mochach był pokaz kulinarnych umiejętności znanego kucharza Mateusza Gesslera.

Wielkopolska troszczy się o pszczoły i pszczelarzy

10 sierpnia na terenie Rezerwatu Archeologicznego w Kaliszu-Zawodziu odbyły się uroczyste obchody Wielkopolskiego Dnia Pszczół. Wydarzenie, które przyciągnęło tłumy mieszkańców naszego regionu, miało związek z obchodzonym w Polsce 8 sierpnia Wielkim Dniem Pszczół. Uroczystość została zorganizowana już po raz piąty przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego we współpracy z Wielkopolskim Samorządowym Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku oraz Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej.

Fot. A. Bonusiak

W Wielkopolskim Dniu Pszczół na zaproszenie gospodarza uroczystości, wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego, uczestniczyli radni województwa Anna Majda i Andrzej Pichet. Na wspólnym zdjęciu z przedstawicielkami KGW Przyranie również Sebastian Ławniczak – dyrektor Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku, współorganizatora imprezy.

– *Samorząd Województwa Wielkopolskiego, mając świadomość realnego zagrożenia spowodowanego wymieraniem pszczoł, od ośmiu lat wspiera sektor pszczelarski szeregiem konkretnych działań o charakterze zarówno finansowym, jak również edukacyjnym i promocyjnym* – powiedział Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, występujący w roli gospodarza uroczystości.

Tegoroczna uroczystość w Kaliszu cieszyła się rekordową frekwencją. Uczestniczyły w nich całe rodziny. Wiele atrakcji czekało również na najmłodszych mieszkańców naszego regionu. Dzieci chętnie korzystały z warsztatów wytwarzania świec, przejazdów kucykiem, zabawy na dmuchańcach, ale również konkursów, w których można było wygrać drobne upominki.

Obfitujący w różnorakie atrakcje program Wielkopolskiego Dnia Pszczół sprawił, że każdy uczestnik wydarzenia ciekawie spędził niedzielne, letnie popołudnie na kaliskim Zawodziu. Zdaniem organizatorów było to nie tylko święto, ale żywa i ciekawa lekcja szacunku wobec natury, dzięki której społeczeństwo zyskuje świadomość, jak ważną rolę w ekosystemie odgrywają pszczoły. W trakcie wydarzenia odbył się bowiem jarmark pszczelarski, pokazy bartnictwa, czy spotkanie z ptasznikiem. Miały miejsce interesujące rekonstrukcje historyczne przenoszące uczestników w czasy średniowieczne. Była to również doskonała okazja do porozmawiania z doświadczonymi pszczelarzami, którzy chętnie dzielili się swoją wiedzą na temat pracy pszczoł. Na jednym ze stoisk zaprezentowano pasiekę edukacyjną, doskonale obrazującą jak wygląda wnętrze ula. Nie brakowało też rozmaitych smakołyków przygotowanych na bazie miodu przez koła gospodyń wiejskich.

Fot. A. Bonusiak

Stoiska kół gospodyń wiejskich zachęcały do odwiedzania nie tylko przysmakami z miodem w roli głównej, ale również wspaniałymi dekoracjami.

Fot. A. Bonusiak

Z inicjatywy wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego kaliską uroczystość uświetnił koncert Estrady Regionalnej „Równica” z Ustronia w woj. śląskim.

Piąta edycja Wielkopolskiego Dnia Pszczół nabrała uroczystego i wyjątkowego wymiaru również za sprawą oprawy artystycznej. Na scenie wystąpiła Estrada Regionalna „Równica” z Ustronia w województwie śląskim. Wspaniałe stroje ludowe, wpadająca w ucho muzyka i robiący ogromne wrażenie tańce porwały obserwatorów do wspólnej zabawy.

Na zakończenie wydarzenia wręczone zostały nagrody i wyróżnienia w konkursie na „Najciekawsze Stoisko Wystawców Wielkopolskiego Dnia Pszczół”. Przyznano łącznie 10 nagród w postaci kart podarunkowych. I miejsce w konkursie zdobyło KGW w Porwitach, II miejsce KGW „Czerwone Maki” Zakrzyn a III miejsce KGW Blizanówek. Siedem stoisk uzyskało wyróżnienie. Były to stoiska przygotowane przez KGW w Kuszynie, KGW w Zbiersku Kolonii, KGW w Kołatajewie, KGW we Wtórku, KGW w Niemieckiej Wsi, Pasiekę Rodziny Rolbieckich oraz Gospodarstwo Pasieczne „Maja i Gucio” Izabelli i Sławomira Studzińskich.

Poza szeregiem atrakcji dla ducha i ciała uroczystość miała na celu ważny walor edukacyjny. Podkreśliła istotną rolę pszczół w naszym życiu. Mieszkańcy mieli okazję dowiedzieć się jakie działania podejmuje Samorząd Województwa Wielkopolskiego na rzecz wsparcia pszczelarstwa. Od 2018 roku realizuje Program poprawy warunków fitosanitarnych rodzin pszczoł przez wsparcie finansowe zakupu węży pszczoł lub pokarmów pszczoł. Na ten cel przeznaczył dotychczas środki pochodzące z budżetu województwa w łącznej kwocie 16 milionów złotych. Pomoc przyznana do końca ubiegłego roku umożliwiła zakup blisko 172 ton węży pszczoł, która trafiła do blisko 5 tysięcy pszczelarzy. Dzięki temu możliwa była sukcesywna wymiana węży w ponad 160 tysiącach uli na terenie całego województwa wielkopolskiego. Jest to o tyle ważne, że wymiana węży w ulach pozwala nie tylko na uniknięcie wielu chorób pszczoł, ale wpływa też na systematyczną poprawę produktywności wielkopolskich pasiek. Poza

wężą w ramach programu rozdysponowano niemal 1400 ton pokarmów pszczoł w blisko 5 tysiącach pasiek.

Od 2023 roku realizowany jest również program „Wielkopolska wspiera pszczoły – pasieka edukacyjna” adresowany do organizacji pozarządowych. Na powstanie takiej pasieki można uzyskać do 250 tysięcy złotych. Umożliwia ona poznanie specyfiki życia pszczoł poprzez obserwację w specjalnych, przeszklonych ulach, jak wygląda codzienna praca pszczoł. Na terenie województwa wielkopolskiego powstało już 6 takich pasiek: w Kopaszewie w gminie Krzywiń i Starym Bojanowie w gminie Śmigiel (pow. kościański), w Trąbczynie w gminie Zagórów (pow. słupecki), Stobnie w gminie Trzcianka (pow. czarnkowsko-trzcieński), w Przygodzicach (pow. ostrowski) oraz w Radlinie w gminie Jarocin.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego podejmuje działania zapobiegające wymieraniu pszczoł również w innych formach. Od ośmiu lat jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki mogą ubiegać się o dofinansowanie z budżetu województwa zakupu sadzonek drzew miododajnych. Wsparcie udzielone na ten cel wynosi do tej pory blisko 9,5 miliona złotych. Do tego dochodzą regularnie organizowane kampanie informacyjno-promocyjne oraz wydarzenia podkreślające rolę i znaczenie pszczoł. Aktywną rolę w promocji pszczelarstwa odgrywa również zespół Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku, który we współpracy z pszczelarzami edukuje uczestników targów, wystaw i imprez o charakterze rolniczym.

Organizacja tegorocznej uroczystości odbyła się przy udziale Funduszy Europejskich w ramach Pomocy Technicznej Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 i stanowiła realizację projektu uwzględnionego w Planie Operacyjnym sieci KSOW+.

W podziękowaniu za trud rolnika

W sierpniu i wrześniu 2025 roku, przy finansowym wsparciu Samorządu Województwa Wielkopolskiego, odbyły się uroczystości dożynkowe w pięciu miejscowościach naszego regionu. Święto Plonów pod patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka zorganizowano w powiatach gostyńskim, śremskim, czarnkowsko-trzcianeckim, kępińskim oraz konińskim.

Źródło: Archiwum UMWW

Korowód dożynkowy z wieńcami podczas uroczystości w Grzybnie.

Dożynki to jedno z najpiękniejszych świąt w polskiej tradycji, czas radości i podziękowania za całoroczny trud rolników. Święto Plonów to podniosłe wydarzenie dla każdej społeczności wiejskiej. Mieszkańcy, a przede wszystkim rolnicy, spotykają się w kościołach, aby podziękować Bogu za zbiory. Następnie wspólnie celebrują obrzęd dożynkowy. Zgodnie z tradycją starostowie dożynek wręczają gospodarzowi wydarzenia bochen chleba, symbolizujący efekty wyteżonej pracy rolnika. W trakcie uroczystości następuje moment dzielenia się chlebem, któremu towarzyszą życzenia pomyślności i dobrobytu. Imprezy dożynkowe wyróżniają się bogatą oprawą artystyczną.

Tegoroczne obchody Święta Plonów, odbywającego się pod patronatem marszałka Marka Woźniaka zainaugurowała uroczystość w Głogówku w gminie Piaski w powiecie gostyńskim, która odbyła się 15 sierpnia w otoczeniu Sanktuarium Maryjnego Świętogórskiej Róży Duchownej. To miejsce historyczne, obiekt sakralny mieści się tutaj od 1512 roku. W 2012 roku z okazji jubileuszu 500-lecia papież Benedykt XVI przekazał do sanktuarium statuetkę złotej róży papieskiej, bardzo prestiżowe wyróżnienie symbolizujące błogosławieństwo Stolicy Apostolskiej. Starostami dożynek w Głogówku byli Irena i Jan Porzucek, a gospodarzami uroczystości starosta gostyński Robert Marcinkowski oraz wójt gminy Piaski Dariusz Naskręt. Samorząd Województwa Wielkopolskiego reprezentował tego dnia przewodniczący sejmikowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marian Poślednik.

30 sierpnia w Grzybnie w gminie Brodnica świętowali rolnicy i mieszkańcy powiatu śremskiego. W wydarzeniu uczestniczył Marszałek Województwa Wielkopolskiego, który podkreślił rolę rolnictwa jako ważnego sektora gospodarki, z którego słynie nasz region.

– Wielkopolskie rolnictwo nie ma prawa się wstydzić swoich osiągnięć w skali światowej: najnowocześniejsze maszyny, technologie uprawy, ogromna wiedza i odwaga w sięganiu po nowe rozwiązania. To rolnictwo XXI wieku, z którego możemy być dumni – powiedział marszałek Marek Woźniak. Podczas święta w Grzybnie starostowie dożynek Julia Rozmiarek oraz Bartosz Śliwa wręczyli na ręce starosty śremskiego Piotra Ruty i wójta gminy Brodnica Marka Pakowskiego bochen chleba z tegorocznej mąki.

W pierwszy weekend września odbyły się uroczystości dożynkowe dla mieszkańców północnej i południowej Wielkopolski. W sobotę 6 września Święto Plonów zgromadziło społeczność gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. W leżącej w gminie Czarnków miejscowości Gębice, pomimo deszczowej aury, podziękowano rolnikom za ich codzienny wysiłek. Funkcja starostów przypadła tego dnia w udziale Krystynie Wolniewicz i Piotrowi Kuleszy. Słowa podziękowania do rolników skierowała w imieniu zarządu województwa Katarzyna Kretkowska, Członkini Zarządu Województwa Wielkopolskiego. Gospodarzami imprezy byli natomiast wicestarosta czarn-

Źródło: Archiwum UMWW.

Patronat honorowy nad pięcioma uroczystościami dożynkowymi objął Marek Woźniak – Marszałek Województwa Wielkopolskiego

kowsko-trzcieński Tadeusz Teterus i wójt gminy Czarnków Krzysztof Chyży.

Dzień później w Mnichowicach w gminie Bralin w powiecie kępińskim swoje święto mieli rolnicy z południowej części regionu. Zarząd Województwa Wielkopolskiego reprezentował wicemarszałek Krzysztof Grabowski, odpowiedzialny merytorycznie za nadzór nad zadaniami samorządu województwa służącymi rozwojowi wsi i obszarów wiejskich.

- *Samorząd Województwa Wielkopolskiego wspiera obszary wiejskie na wielu płaszczyznach, m.in. dzięki programowi Wielkopolska Odnowa Wsi z budżetu Województwa Wielkopolskiego oraz środkom Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy. Przeznaczamy miliony złotych na poprawę jakości życia na wielkopolskich wsiach* – podkreślił wicemarszałek Krzysztof Grabowski. Gospodarzami rekordowego pod względem frekwencji wydarzenia w Mnichowicach byli biskup kaliski Damian Bryl, starosta kępińska Alicja Śniegocka oraz wójt gminy Bralin Karol Wanek, natomiast starostami dożynek wybrano Andrzeja Białka i Anetę Parzonkę.

Ostatnie z wydarzeń dofinansowanych z budżetu Województwa Wielkopolskiego odbyło się w sobotę 13 września w Rzgowie w powiecie konińskim. Tego dnia aura również przypominała, że ryzyko wpisane w zawód rolnika nierozwalnie wiąże się z niepewną sytuacją meteorologiczną i obawą o efekty pracy, uwarunkowane od czynników zewnętrznych, na które rolnik nie ma wpływu. Zwrócił na to uwagę w swoim wystąpieniu wicemarszałek województwa Wojciech Jankowiak.

- *Człowiek potrafi coraz skuteczniej zarządzać produkcją zwierzęcą, podnosząc wydajność i skracając poszczególne etapy z tym związane. Nie da się za to skutecznie skrócić czasu niezbędnego,*

aby zboże wydało obfity plon. To odwieczna tajemnica natury, w którą wpisany jest zawód rolnika i powód, dla którego trzeba doceniać jego ciężką pracę – wskazał wicemarszałek Jankowiak. Uroczystość w Rzgowie, której gospodarzami byli starosta koniński Katarzyna Fryza oraz wójt gminy Rzgów Grzegorz Matuszak, była okazją do rozstrzygnięcia konkursu „Powiatowy Rolnik Roku” oraz uhonorowania osób zasłużonych odznakami „Zasłużony dla Rolnictwa” i „Zasłużony dla Powiatu Konińskiego”. Nie zabrakło również tradycyjnego obrzędu dożynkowego, w trakcie którego starostowie dożynek Monika Jakubowicz i Leszek Piętka wręczyli gospodarzom chleb, aby go pokroić i symbolicznie rozdać uczestnikom wydarzenia.

Na uczestników każdej z imprez dożynkowych czekał nie tylko ciekawy program artystyczno-kulturalny, ale również szereg stoisk, przy których można było zarówno się posilić, wziąć udział w warsztatach, jak i dowiedzieć o funduszach wspierających rozwój obszarów wiejskich. Informacjami na temat realizowanych programów oraz wsparcia wsi i terenów wiejskich chętnie dzielili się pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu z Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Departamentu Polityki Regionalnej. Tuż obok osoby reprezentujące Wielkopolskie Samorządowe Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku zachęcały do udziału w warsztatach wypłatania koszy wiklinowych, ozdób na obręczach oraz do własnoręcznego przygotowania woreczków z aromatyczną lawendą. Przede wszystkim dzieci i młodzież, ale również osoby dorosłe mogły spróbować swoich sił w ręcznym dojeniu sztucznej krowy. Szersza relacja zdjęciowa ze wszystkich pięciu uroczystości dostępna jest na nowo utworzonym profilu Facebook „KSOW+ Wielkopolska”. Serdecznie zachęcamy do polubienia profilu i śledzenia publikowanych tam informacji o naborach wniosków, konkursach i wydarzeniach organizowanych dla instytucji i mieszkańców obszarów wiejskich województwa wielkopolskiego.

Źródło: Archiwum UMWW.

Biskup kaliski Damian Bryl oraz wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski podczas obrzędu dożynkowego w Mnichowicach dzielili chleb wśród uczestników wydarzenia.

Letni podpłomyk z mąki ręcznie wyrabianej, z ogrodowymi skarbami

Prezentujemy przepis na danie, które uzyskało pierwsze miejsce podczas finału wojewódzkiego etapu konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo Smaki Regionów” zorganizowanego 14 czerwca 2025 r. w Kórniku. Danie uzyskało nominację do Perły, nagrody wręczanej w trakcie poznańskich targów Smaki Regionów, które w tym roku odbędą się od 26 do 28 września.

Fot. D. Murek

Składniki:

- Mąka pszenna 400 g
- Woda 170 ml
- Sól
- Olej
- Duży korzeń pietruszki
- Mleko pełne
- Masło – 40 g
- Kremówka – 150 ml
- Sól, pieprz, tymianek
- Młode listki sałat i ziół ogrodowych
- Rzodkiewki
- Karmelizowane w miodzie morele
- Prażone nasiona
- Olej rzepakowy, ocet jabłkowy, musztarda, miód akacjowy, tymianek, nać pietruszki i koperek

PRZYGOTOWANIE:

Pietruszkę umieścić w garnku z solą, pieprzem i tymiankiem, zalać mlekiem i ugotować do miękkości. Odląć część płynu, zblendować i wystudzić. Kremówkę ubić z odrobiną cukru, dodać pietruszkowe puree i delikatnie wymieszać. Składniki na podpłomyki umieszczamy w misce i wyrabiamy w misce na gładkie ciasto. Przykrywamy ściereczką na pół godziny. Następnie dzielimy na 8 porcji i wałkujemy, możemy podsypać odrobiną otrębów. Podsmażamy na rozgrzanej patelni

z odrobiną oleju. Przykrywamy ściereczką. Składniki na sos umieszczamy w blenderze i miksujemy na gładki sos. Morele pokrojone w połówki karmelizujemy w miodzie, pod koniec podlewając je domowym brandy lub innym mocniejszym alkoholem. Na podpłomyk nakładamy odrobinę musu pietruszkowego, nakładamy sałatę, rzodkiewki, posypujemy uprażonymi nasionami. Dodajemy kawałki karmelizowanej moreli i polewamy sosem.

KĄCIK FOTOGRAFICZNY

Zdjęcie autorstwa Adama Andrzejewskiego, które zwyciężyło w kategorii „Turystyka na obszarach wiejskich” szóstej edycji konkursu „PROW w obiektywie” rozstrzygniętej w 2025 roku. Zdjęcie wykonano w miejscowości Przybrodzin w gminie Powidz w powiecie słupeckim.

Zdjęcie autorstwa Roberta Cierniaka wykonane w Złotowie zdobyło I miejsce w kategorii „Wielkopolska na talerzu”

Jednostka Wsparcia Sieci KSOW+ w województwie wielkopolskim
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umww.pl
<https://dprow.umww.pl>

PUBLIKACJA BEZPŁATNA